Дүниетаным және
жеке
адамның мұраты

Оындаған: Жолдыбаева Айсұлу

Қабылдаған: Мусадилова Гүлжанат

Жоспар:

- Мінез –құлық типтері
- Жеке адам психологиясы
- Жеке адам дүниетанымының саналық сипаттамалары

Мінез түрі өзінің құрамындағы бітістердің жалпы сипатына тәуелді келеді.

Негізг

адамның тұрақты мінезінің сипатын береді. батылсыздық, қорқақтық және альтруистік бітістердің алғашқы екеуі жетекші мәнге ие болса, онда адам секемшіл мінезді келіп, біреуге жақсылық, яғни альтруистік қадамында жалтақшыл, күдікті болуынан көздеген ісіне бара алмайды.

Қосалқы

қосалқылары мінез қырларын толықтыра түседі. альтруистік қасиет басым келсе, алғы екі жағымсыз бітістерді қаймықпай басып, қайырымдылық ісінде батыл мінезді қадам жасайды.

Адам мінезінің белгілі түрде қалыптасуы оның қоршаған дүниеге қатынасына байланысты. Бұл қатынастардың мәні адам араласып, байланысқа келген өмірлік объектілердің маңызымен анықталады:

- ❖Басқа адамдармен қатынасына қарай (шыншыл-өтірікші, әдепті–дөрекі т.б.).
- ❖Орындалатын іс қызметіне орай (еңбеккер–еріншек т.б.).
- ❖Өз басына болған қатынасына байланысты (сыншыл-өзімшіл т.б.).
- ❖Заттарға қатынасынан (сақи–ашкөз, ұқыпты–салақ т.б.).

Мінез типтері:

Үйлесімді (гармонический) мінез типі–қоршаған ортаға икемделігімен ерекшеленеді.

Мұндай мінезді адамда ішкі қарама–қарсылықтар болмайды, ойлаған ойы мен істеген іс бір–біріне сай келеді. Көпшіл, ерік күші мол, қайсар, бір сөзді.

Іштей қарама–қарсылықты,бірақ сырттай келісімді мінез адамы.

Бұл типті адамның ішкі ниеттері мен сырт әрекет–қылығы арасында келіспестік бола тұрып, өзінің қоршаған ортамен қатынасында әлеумет талаптарына ыңғай береді, іс-әрекетін соларға бағындырып, үлкен күшпен орындайды.

Жеке адам психологиясы

- **Адам**-жоғарғы психикалық қызметті арқасында меңгеру, жасау, өзгерту қабілетіне ие саналы биоәлеуметтік тіршілік иесі

Адам

Индивид

- тұқымқуалауш ылық қасиеттердің жалпы генотипін тасымалдауш ы, биоәлеуметтік тіршілік иесі.

- адамның қоғамдық санасы мен мінезқұлықты, адамзаттың қоғамдық-тарихи тәжірибесін меңгеруде қалыптасқанада мның әлеуметтік-психологиялық мәні

Тұлға

Даралық

- түрлі тәжірибе, білім, пікір, сенім, мінез-құлық, темпераментт ермен көрініс береді.

Адамның тарихи дамуындағы биологиялық және әлеуметтік факторлар.

Бұл екі фактор адамның психикалық дамуында бірін-бірі толықтырып отырады.

Биологиялық фактор –адамға туа берілетін табиғи анатомиялық және физиологиялық қасиеттер.

Әлеуметтік фактор адамның дамып жетілуінде тіршілік ортасының қоғамның, тәлім-тәрбиенің әсері.

Жеке адам психологиясының неге бағытталғандығын көрсететін негізгі компоненттердің бірі — *адамның дуниетанымы мен сенімі.*

- *Дүниетаным* — адамның табиғат, қоғамдық өмір туралы білімдерінің жүйесі. Адамдардың дүниетанымы ұжымшылдықты, гуманизмді (еңбек адамын құрметтей білу), оптимизмді (жарқын болашаққа сену) дәріптеп қоймай, әр адамды дүниені қайта құру жолындағы жанқиярлық күреске баулиды. Дүниетанымның негізі бастауыш мектептің өзінде қаланады да бала кәмелетке келгенде оның дүниетанымы біршама қалыптасады. Адамның алдына қойған мақсатының айқын болуы, дүниетанымының өмірмен байланыстылығы берік сенімнен туады.

Сенім

Сенім мен дүниетаным қатарласып жүрсе ғана адам санасы нұрлана түседі. Өйткені бұл екеуі, құстың қос қанатындай, адамның ең асыл қасиеттері болып табылады. Сенім жоқ жерде тыңғылықты дүниетаным да, тұрақты мінез-құлық та болмайды. Сенімі қалыптаспаған адамның шындықтың жай-жапсарын дұрыстап айыруға, өмірден өз орнын дұрыс таңдай алуына да шамасы жете бермейді. Оны өмір толқыны біресе анда, біресе мұнда соқтырады да, мінез-құлықты көлденеңнен кез келген кездейсоқ жағдайлар билеп кетіп

МҰРАТ

Жеке адамның психикасын нұрландыратын қасиеттің*енді бірі — мұрат* (идеал). Бүл — адамның өзіне өмірден өнеге іздеуі, біреуді ардақ түтып, қастерлеуі. Мұрат — адамның алдына қойған ең ардақты, ең асыл мақсаты. Адам осыған жету үшін қолдан келгеннің бәрін пайдаланады. Өзін тәрбиелеуге кіріседі. Барлық күш-жігерін соның соңына сарп етеді. Мұрат дүниетаным, айқын сенім, сөз бен істің байланысы бар жерде ғана болады.

ТАЛҒАМ

Жеке адам психологиясынан елеулі орын алатын қасиеттердің бірі — *талгам.* Бүл адамның дүниетанымы мен сеніміне, өмірлік позициясына, бағыт пен мұратына, бағдарына, мақсатымен байланысып жатады. Коммунистік қоғамда тәрбиеленген кеңес адамының талғамы буржуазиялық қоғамдағы үстем тап адамының талғамынан сапалық айырмасы бар. Талғамға адамның білімі, тәрбиесі, ортасы, тәжірибесі де елеулі эсер етеді. Модаға (сән) байланысты да адамдарда түрлі талғам орын алады. Мәселен, кейбір адамдардың ала-құла, көзге қораш киінуін талғамы дүрыс қалыптасқан адам деп айту қиын. Өйткені дүрыс талғам дүрыс, жүйелі жақсы тәрбиенің нөтижесі.

Сенім, талап, мұрат адамды әр кезде іс-әрекетке итермелеп отыратын ең негізгі қозғаушы мотивтер болып табылады. Бұлар адамның басында айқын да анық сәулеленіп отырады.

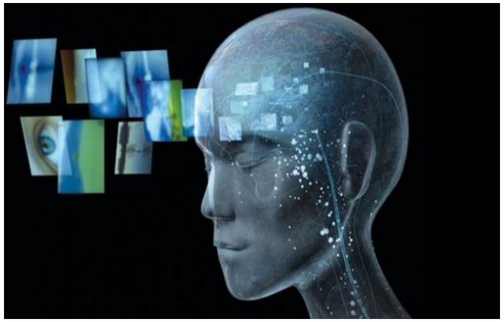

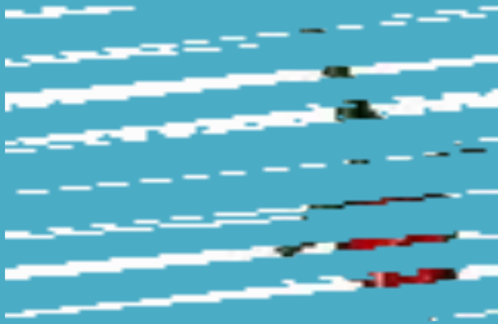

Назараларыңыз ға

РАХМЕТ!!!